[illegible] ז' מדות

את מי אביא תחתיו אלא מדה יתירה של לוג ומחצה היתה שם שבו היה מודד לחביתי כהן גדול לוג ומחצה בבקר לוג ומחצה בין הערבים אמרו לו חצי לוג היתה שם ואפשר לשער בחצי לוג. אמר להם אף לדבריכם [חצי לוג] א) ולוג לא יעשה, רביעית היתה שם ואפשר לשער ברביעית אלא זה הכלל היה במקדש כלי ששמש מדה זו אינו משמש מדה אחרת:

*(ר' אלעזר בר' צדוק אומר שנתות היו בהין ג) וכו'): מאי איכא בין רבי מאיר לרבי יהודה? אמר ר' יוחנן בירוצי מדות איכא בינייהו למאן דאמר ממטה למעלה קסבר בירוצי המדות נתקדשו ורביעית יהיב ליה רחמנא למשה ואמר ליה שער דקא עיילי להו בירוצין למאן דאמר ממעלה למטה קסבר בירוצי מדות לא נתקדשו והין יהיב ליה רחמנא למשה ואמר ליה שער ג) (בהא) דקא נפקי בירוצין אביי אמר דכולי עלמא בירוצי המדות איכא למימר נתקדשו ואיכא למימר לא נתקדשו והכא במלאים קא מיפלגי: מאן דאמר מלמעלה למטה קא סבר מלאים שלא יחסר ושלא יותיר ומאן דאמר ממטה למעלה מלאים שלא יחסר אבל יותיר מלאים קרינא ביה. אמר מר רבי שמעון אומר לא היה שם הין שפיר קאמר להו ר"ש לרבנן? ורבנן הוה הין דעבד משה לשמן המשחה דכתיב °ושמן זית הין מר סבר כיון דלדורות לא הוה צריך, לפי שעה הוא דעבדיה ואיגנז, ואידך כיון דהוה הוה. אמר מר ואת מי אביא תחתיו לא סגיא דלא מעייל? *כדאמר רבינא גמירי שתי סמיכות בציבור הכא נמי גמירי דשבע מדות של לח היו במקדש: ר' אלעזר בר' צדוק אומר שנתות היו בהין ולית ליה שבע מדות? לית ליה ואי בעית אימא מאי שבע מדות שבע מדידות:

מתני' רביעית מה היתה משמשת רביעית מים למצורע, ורביעית שמן לנזיר חצי לוג מה היה משמש חצי לוג מים לסוטה, וחצי לוג שמן לתודה, ובלוג היה מודד לכל המנחות, *אפילו מנחה של ס' עשרון נותן לה ס' לוג, ר' אליעזר בן יעקב אומר אפילו מנחה של ס' עשרון אין לה אלא לוגה שנאמר °למנחה ולוג שמן ששה לפר וארבעה לאיל ושלשה לכבש, שלשה ד) ומחצה למנורה חצי לוג לכל נר: גמ' בעי רבי זוקא קשיא ליה רביעית למה נמשחה אי מצורע חדין

שמות ל · ויקרא יד

אף לדבריכם חצי לוג [ולוג] לא יעשה שרביעית היתה שם · ורבנן סברי דלא דמי *כמדה של לוג ומחצה לא צריכה אלא לחביתין אבל חצי לוג צריך נמי סוטה לסוטה ולתודה ולמנורה:

בירוצי מדות נתקדשו · למאן דאמר לא נתקדשו קשיא הא דאמר לקמן (דף צ') מותר נסכים לקיץ מזבח ומפרש *רבינו חיים בר ר' יוסי בירוצי מדות היינו לכן פדיון ולוקחין ממותר נסכים כבשים לעולה ומקיזין אותו אבל למאן דאמר נתקדשו קשיא הא אין להם פדיון ויש לומר דמיירי בנסכי צבור ולב בית דין מתנה עליהן כדמפ' בירושלמי דשקלים ומיהו אם לא מיפסלי בלינה כדאמרינן לקמן דלענין הכי לא מהני ומדמיפסלי בלינה נמי יש לדקדק דקסבר בירוצי מדות נתקדשו ואם תאמר ועזר שמא יאמרו מוציאין מכלי שרת לחול כדגזרינן התם לר' יוסי *בלא בדעתו ולעיל בפ' התודה (דף עט.) ויש לומר דהכא לא גזרינן דאמרינן לנפשייהו בירוצין לא נתקדשו: ומאן דאמר מלמעלה למטה קסבר מלאים שלא יחסר ולא יותיר.

הלכך יעשה הין מצומצם וממנו יעשו שאר המדות ומאן דאמר רביעית בראשונה ומרביעית יעשה שאר המדות עד הין ואי אפשר לצמצם שלא יהו שתי מדות קטנות כשמודדן לתוך אחת גדולה שלא יהו יתירות עליה מפני האופיא הגדולה כשמערין שני כלים בתוך כלי אחד אבל כשמודד בהן את חצי ההין שופך מן ההין לחצי ההין בנחת אין כאן אופיא כך מוגה בפירוש רש"י ועוד יש לפרש דהיינו טעמא דמאן דאמר מלמעלה למטה הוי סימן דכמו שהולך ומחסר והיא הולך ומוסיף כך לא יותיר דאפי' נתקדשו בירוצין היינו דיעבד אבל לכתחלה לא יותיר ומאן דאמר מלמטה למעלה הוי סימן דכמו שהולך ומוסיף כך יכול להותיר הבירוצין: שבע מדידות · פירוש בתוך כלי אחד דשנתות היו בהן וכן פי' במתניתין דלא היתה שם אלא הין וקשיא דבתוספ' (פ"י) תניא אמר ר"א [בר' צדוק] ד' מדות של לח היו במקדש ובמתניתין נמי לא קתני שנתות אלא לפר ואיל וכבש: רביעית מים למצורע · תימה דבפ' בתרא דנגעים תנן כיצד מטהרין את המצורע היה מביא פיילי של חרש חדשה ונותן לתוכה רביעית מים והגיה הרב רבינו יהודה בן הרב רבינו יום טוב רביעית מים כדתנן הכא ורב רבינו יום טוב בר יצחק מפרש דתנאי היא כדאשכחן גבי סוטה בפ' היה מביא (דף טז: ושם) *שלשה צריכין שיראו עפר סוטה ואפר פרה ורוק יבמה משום ר' ישמעאל אמרו אף דם צפור ומפרש טעמא דר' ישמעאל משום דכתיב וטבל אותם בדם הצפור השחוטה ובמים הבא מים שדם הצפור ניכר בהן וכמה הן רביעית ומסתברא דרבנן דלא חיישי בשו חצי לוג כדתנן התם גבי סוטה ונותן לתוכה חצי לוג מים מן הכיור רבי יהודה אומר רביעית ואשכחן התם לעיל בגמ' דלפי' סוטה כלי כלי ממצורע משמע שיש להשוותם וקשה לפירוש זה *לתנא גבי דתנן הכא במתני' רביעית מים למצורע וחצי לוג לסוטה ועוד בנזיר בפ' שלשה מינין (דף לח.) קא חשיב גבי שער רביעית [רביעית] מים למצורע ופריך דלא חשיב רביעית מים לסוטה ומשני דבפלוגתא לא קמיירי אלמא *דמצורע לאו פלוגתא היא ושמא אף דפלוגתא היא לא חשיב לה לפלוגתא ודווקא בסוטה פליגי כדקאמר במתני' דר' יהודה בסוטה שמשמע בכתב כך ממעט במים דלא היה ניכר בחצי לוג אבל *במצורע אע"ג דלכולי עלמא הוי ברביעית פליגי הכי דמר בעי אדמומית דם גמור ומר לא חייש אלא אפי' נתבטל במים וליכא אלא חזותא בעלמא שיש בו קצת אדמומית:

חי'

את מי אביא תחתיו · נבהלים שבעה מדות: ולאמר לשער בחלי לוג · שלשה חלאי לוגין בבקר ושלשה בערב: ולאמר לשער ברביעים · דד' רביעית הוו לוג: אלא · נשיך לא היה משער לחביתין בשלשה חלאי לוג ולא בחלי ברביעית דזה הכלל היה במקדש וכו' ור' אלעזר בר ר' צדוק לית ליה זה הכלל: בירוצי מדות · דהממלאים את הכלי ביותר עשל מן המשקה שבתוכו לחוצי הכלי סילך ואילך והממערין אותו מהרה לתוך כלי אחר יעשל המשקה בתוכו ואם לאו עשל נגרין: איכא בינייהו · לר' יהודה דאמר מלמטה למעלה קסבר בירוצי המדות נתקדשו ה] הילך *דרביעית יהיב ליה רחמנא למשה ואמר ליה שער ברביעית את האחרים וימדוד שתי רביעית ויעשה מהם חלי לוג ושוב לוג וכו' עד הין ושער אותו הין כ"כ גדול שיכנסו בירוצין של כל אלו מדות דבירוצין נתקדשו והאדם *משרה שני כלים קטנים בכלי שמחזיק שניהם ישל גבוהו לאחר כולו בגדול ו] עם הבירוצין וכן השני שלכך צריך הגדול המקבל שניהם להיות גדול כל כך שיקבל אותם ואת בירוציהם שהלכך נתקדשו: ומ"ד ממעלה למטה קסבר בירוצי המדות לא נתקדשו והין יהיב ליה רחמנא למשה ואמר ליה שער ממנו את האחרים חלי ההין ושלישית ההין ורביעית ההין וכיון דצריך לשפוך ממדה גדולה לחלקה לשני כלים אין יכול לשפוך בבת אחת עם הבירוצים לפי שזה כלי גדול וזה כלי קטן וצריך לשפוך על יד ומתוך ז] *שממעטין נחסרין הבירוצין מה שלף על הכלי כל שעה ולא הוו עם בירוצין *והיינו דנפקי בירוצין וכיון דלא הוו התם בירוצין לא נתקדשו: איכא למימר נתקדשו ואיכא למימר לא נתקדשו כו' · (א) כדמפרשינן *התם: במלאים קמיפלגי · דכתיב (במדבר ז) שניהם *מלאים סלת ח] וה"ה בשאר כלי [נה]מאן דאמר ממעלה למטה קסבר מלאים דווקא דהאי קרא במזרק שהוא *כלי לח שלא יחסר ולא יותיר שלא ההין מחלק בתוך שני חלאי ההין מצומצמים וכן כולם: ומאן דאמר ממטה למעלה קסבר שלא יחסר אבל יותיר · שיעשה הגדול שיעור שני קטנים דבשני חלאין יש בו יותר כל שהוא משניהם כדאמרי' (שקלים דף ב') לענין ט] שניה שמוקלין שקל שלם בינים שחייבין בקלבון משום הכרע דהני חלאי שקל: ז' מדידות · אבל אסור למנות כולם בכלי אחד: מתני' רביעית (ב) מים היתה משמשת · האמר קתניה ממטה *למעלה (דכתיב בה מים חיים): חלי לוג · דהיינו ב' רביעיות: רביעית מים למצורע · דכתיב (ויקרא יד) על מים חיים במים שיהא דם צפור ניכר בהן שיעורו חכמים רביעית: שמן לנזיר · משום דנזיר *היתה באה ב' ידות כמנה שבתודה חלות ורקיקין ולא הוא צריך אלא (ג) רביעית ים] לוג: חלי לוג לסוטה · הלכתא גמירי לה: גמ' רביעית למה נמשחה · שכל כלי שמוקדש נמשח בשמן (ד) המשחה: אם בשביל רביעית מים למצורע:

רש"י כת"י

את מי אביא תחתיו · נבהלים שבע מדות: בירוצי המדות · (כמלא גודש) כשמודדין יין וממלא כלי ביותר יש בו בירוצין ואם מיד מערה בכלי גדול נמצאו בירוצין בתוכו ואם לאו עפל נגרין מאליהן: [למ"ד] ממטה למעלה · דמשיב רביעים בראשון: קסבר בירוצי המדות נתקדשו ורביעית יהיב רחמנא למשה ואמר ליה [משער] אלה משער חלי לוג ומשם חלי לוג וכן [עד] הין: משער דעיילי בהו בירוצין · שיהא כחלי לוג גדול שיכנסו בו שתי רביעיות ובירוצין דכשממלא הכי הוא שמערה כלי קטן על רביעים לתוך כלי גדול כגון חלי לוג בירוציה עולין להוכה ואין נשפכין לארץ: ול"מ דמשיב הין בראשון קסבר לא נתקדשו והין יהיב ליה רחמנא למשה ואמר לו לשעור ממנו חלי ההין ושלישית ההין וכן שהלך שמערה כלי גדול כגון הין למלאות כלי קטן כגון חלי ההין בירוציהן נשפכין לארץ אלמה סליק ליה שער דיפקי הבירוצין: במלאים קא מיפלגי · [דכתיב] שניהם מלאים סלת וה"ה לכל המדות דקרא מאן דמשיב הין בראשונה קסבר מלאים שלא יחסר ושלא יותיר שלך יעשה הין מצומצם וממנו יעשה שאר המדות [נמדים] הין דאי אפשר לצמצם שלא יהו שתי מדות קטנות כשמודדן לתוך אחת גדולה יתירות עליה (מפניא) [מפני] כאופיא בגדולה כשמערין שני כלים בתוך כלי אחד אבל כשמודדין בהן את חלי ההין שופך מן ההין לחלי ההין נכנס אין כאן אופיא: קסבר מלאים שלא יחסר · אבל אם מוסיף מלאים קרינן ביה: שפיר קאמר להו ר"ש לרבנן · וכי מה היה ההין משמש: כדאמר רבינא · לקמן בהאי פירקא: שבע מדידות · בתוך כלי אחד ושבעה היו בהן: מתני' רביעית מים למצורע · כדכתיב ושחט את הצפור האחת אל כלי חרש וגו' ואמרי' במס' (נזיר) [סוטה] (דף ט"ו ע"ב) מים שדם צפור ניכר בהם וכמה הם רביעית: רביעית שמן לנזיר · כדאמר בפ' התודה ללחם נזיר: חלי לוג מים לסוטה · כדאמרי' במסכת סוטה (דף ט"ו ע"ב) חלי לוג מים היה ממלא מן הכיור: וחלי לוג שמן לתודה · מפורש נמי בהאי פירקא: א) שמה לנתין לפר דהיינו חלי ההין כדכתיב [illegible] חלי ההין גבי מנחת נסכים [illegible] רביעית ההין [illegible] שמן לכל המנחות [illegible]

רבינו גרשום

ואפשר לשער בחצי לוג ג' חצאי לוג בבקר וג' הקטון בערב ואפשר לשער ברביעית שהוא פעמים חייט [שלשה] חצאי לוג אלא משני מה אתו משער בחביתין לא בחצי לוג ולא ברביעית שזה כלל היה במקדש וכו': בירוצי מדות' הקצף שעל גבי המדה כשהיא מלאה יין: איכא בינייהו · לרבי יהודה דאמר ממטה למעלה קסבר בירוצי מדות נתקדשו ורביעית יהב ליה רחמנא למשה ואמר ליה שיכנסו ברביעית בירוציה והמדה שעור חצי לוג ולוג עד ההין וכשאדם מערה שני כלים קטנים בכלי המחזיק שניהם יכול לשפוך לאחר בגדול הכל עם הבירוצים בלי המתנה וכן השני ולכך צריך הגדול שיהיה גדול כדי לקבל השנים עם בירוציהן ולמאן דאמר ממעלה למטה קסבר בירוצי המדות לא נתקדשו והין יהיב ליה רחמנא למשה ואמר ליה שער ממנה האחרים חצי ההין ושלישית ההין וכיון דצריך לשפוך ממדה גדולה בשתי מדות אינו יכול לשפוך בקטן בבת אחת עם הבירוצין לפי שזה כלי גדול וזה קטן וצריך לשפוך [illegible] ולא הוו שם בירוצין היינו דקא נפקי להו בירוצין: והכא במלאים קא מיפלגי בשניהם מלאים דבמזרק קאמר והיינו כלי לח מאן דאמר מלמעלה למטה קסבר מלאים דוקא שלא יחסר ולא יותיר אלא הגדול [illegible] ב' קטנים ומאן דאמר ממטה למעלה סבר מלאים שלא יחסר אבל יותיר שיעשה הגדול יותר כמעט כדי שיחזיק ב' הקטנים [illegible] יהא יותר מחשלם כדאמרינן לענין ב' שותפים ששקלו שקל שלם שחייבין בקלבון משום הכרע ב' חצאי שקל: לא סגיא דלא מעייל · הא אהרן בין למר בין למר דלדורות לא הוה ביה צורך ג) [illegible] ורביעית [illegible] למצורע דאמרינן ושחט את הצפור האחת אל מים חיים במים שיהא דם צפור ניכר בהם ושיעורו היינו רביעית מים: ורביעית שמן לנזיר [illegible] שתי ידות כמנה של תודה: חצי לוג מים לסוטה כדאמרינן התם במסכת סוטה דהיה מביא פיילי של חרש ונתן חצי לוג מים: רביעית למה נמשחה בשמן המשחה אי בשביל רביעית מים של מצורע [illegible]

א) [illegible]

שיטה מקובצת

[illegible]

הגהות הב"ח

[illegible]

ו א מיי' פ"א מהל' כלי המקדש הלכה יט:

ז ב מיי' פ"א מהלכות כלי המקדש הלכה יט:

ח ג מיי' שם הלכה יז ופ"ב מהלכות מעשה"ק הלכה ח:

נ"ל דמדה ז"ק

נ"ל ר' חיים בר יוסף ז"ק ועיין לקמן

נ"ל טפל עם המשקה לפוס פי' ז"ק

נ"ל רביעים ז"ק

נ"ל הדבה בנמאי' רביעים מים ז"ק

נושא/מבנה

מבנה

נושא

מבנה

נושא/מבנה

* [illegible] מנחת סלת

*[illegible] בתודה - לקמן כ"ט.
(צו [illegible])
¼ לוג לחלות ורקיקין
ועוד ¼ לוג לרבוכה,
לנזיר לא היה
רבוכה